

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича

Інформаційно-бібліографічний відділ

Вища освіта і наука

науково-аналітичний огляд

№ 4 (квітень) 2021 р.

Вища освіта і наука : науково-аналітичний огляд / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. А. В. Козонущенко ; за заг. ред. І. І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – Київ : [б. в.], 2021. – № 4 (квітень). – 50 с.

Науково-аналітичний огляд представляє публікації з історії та сьогодення й перспектив розвитку сучасної вищої освіти та науки, як в Україні, так і за її межами.

Цей покажчик репрезентує матеріали з поточних надходжень до фондів Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича: навчальну та монографічну літературу, періодичні видання й матеріали конференцій.

Розраховано на освітян, науковців, викладачів, студентів й фахівців з бібліотечно-інформаційної галузі.

Зміст

Нормативно-правова база вищої освіти та науки в Україні.....	5
<i>Закони України</i>	5
<i>Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України</i>	5
Історія вищої освіти і науки	6
Вища освіта і наука за кордоном	8
<i>Міжнародне співробітництво</i>	11
Вища освіта і наука в Україні	12
<i>Вступ до ЗВО, зовнішнє незалежне оцінювання</i>	17
Заклади вищої освіти, академічні та наукові установи	18
<i>Вінницький національний технічний університет</i>	20
<i>Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка</i>	20
<i>Київський національний університет імені Тараса Шевченка</i>	20
<i>Київський національний університет технологій та дизайну</i>	21
<i>Київський університет імені Бориса Грінченка</i>	22
<i>Львівський національний університет імені Івана Франка</i>	22
<i>Національна академія наук України</i>	22
<i>Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"</i>	23
<i>Національний університет біоресурсів і природокористування</i>	23
<i>Національний університет "Острозька академія"</i>	23
<i>Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"</i>	24
<i>Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка</i>	24
<i>Український державний університет науки і технологій</i>	25
<i>Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця</i>	25
<i>Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна</i>	25
<i>Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини</i>	25
<i>Херсонський державний університет</i>	26
<i>Черкаський національний університет</i>	27
Форми, технічні засоби навчання.....	27
Учасники навчально-виховного процесу	29
<i>Викладачі</i>	29
<i>Студенти</i>	31
Вища освіта: окремі предмети, галузі.....	32
<i>Біологія</i>	32
<i>Військова освіта</i>	33

<i>Вища педагогічна освіта</i>	33
<i>Гуманітарні науки</i>	39
<i>Філологія</i>	39
<i>Філософія</i>	41
<i>Інформаційні технології</i>	41
<i>Культура, мистецтво</i>	42
<i>Механічна інженерія</i>	42
<i>Математика</i>	42
<i>Охорона здоров'я</i>	43
<i>Право</i>	44
<i>Природничі науки</i>	44
<i>Соціальна робота</i>	45
<i>Соціальні та поведінкові науки</i>	45
Управління в системі вищої освіти та ЗВО	46
Фінансово-економічні відносини у сфері вищої освіти, науки, оплата праці, стипендії	47
Список книжкових видань, матеріали з яких уміщено в огляді (монографії, підручники, навчальні посібники, матеріали конференцій тощо)	48
Список видань, матеріали з яких уміщено в огляді	49

Нормативно-правова база вищої освіти та науки в Україні

Закони України

1. **Про** внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань присудження наукових ступенів та ліцензування освітньої діяльності : Закон України від 30 березня 2021 р. № 1369-IX // *Голос України*. – Київ, **2021**. – 17 квіт. (№ 73). – С. 10–11.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України

2. **Питання** призначення та виплати стипендій і премій Президента України у сфері освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 2021 р. № 347 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2021**. – 17 квіт. (№ 74). – С. 10.

3. **Про** внесення змін до Положення про акредитацію закладів вищої освіти і спеціальностей у закладах вищої освіти та вищих професійних училищах : постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня № 255 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2021**. – 1 квіт. (№ 62). – С. 4.

4. **Про** внесення змін до Примірного положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад державної наукової установи : постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 259 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2021**. – 1 квіт. (№ 62). – С. 12.

5. **Про** внесення зміни до переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2021 р. № 216 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2021**. – 20 берез. (№ 54). – С. 4.

6. **Про** затвердження Положення про особливості утворення, реорганізації та ліквідації територіально відокремлених структурних підрозділів закладів вищої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 304 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2021**. – 14 квіт. (№ 71). – С. 6.

7. **Про** підготовку та відзначення у 2021 році 360-річчя з дня заснування Львівського національного університету імені Івана Франка : розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 березня 2021 р. № 182-р // Урядовий кур'єр. – Київ, 2020. – 24 берез. (№ 56). – С. 6.

8. **Про** схвалення Концепції розвитку кримськотатарської мови : постанова Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2021 р. № 296-р // Урядовий кур'єр. – Київ, 2021. – 17 квіт. (№ 74). – С. 11.

Історія вищої освіти і науки

9. **Іващук А.** Зміст та структура підручників з французької мови у Галичині (1867–1890 рр.) / А. Іващук // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 3. – С. 73–81

10. **Коломієць О.** Тенденції розвитку програм міжнародної діяльності у системі вищої освіти України (1991–2004 рр.) : законодавчий аспект / О. Коломієць // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 3. – С. 99–106.

11. **Чуткий А. І.** Від долі студентства до долі імперії: реконструкція "портрету" студентів-росіян у Києві на початку ХХ ст. / А. І. Чуткий // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія історична. – Кам'янець-Подільський, 2019. – Вип. 15. – С. 127–139.

Реконструється збірний "портрет" студентів, котрі походили з Росії і на початку ХХ ст. навчалися в Україні. За основу взяті архівні справи студентів Київського комерційного інституту, які походили з різних регіонів Росії, що вперше вводяться до наукового обігу.

12. **Шавалюк Л.** Вектори української орфографії / Л. Шавалюк // Український тиждень. – Київ, 2020. – № 36 (668). – С. 40–43.

Як установлювалися норми письма від Кирила й Мифодія до сьогодення.

13. **Kan O.** Key approaches of the language teaching: then and now / O. Kan // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 3. – С. 82–91.

Аналіз ключових підходів, які використовувались для викладання мови в українських університетах у 1850–1917 роках та на сучасному етапі (2000–2019 роки) з метою модифікації та застосування тих з них, які застосовувались для вивчення мови в українських університетах у 1850–1917 роках.

14. **Kuzmenko N. M.** Development of University Education in Ukraine in the Second Half of the XVIII – at the Beginning of the XIX th st. / N. M. Kuzmenko // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.]; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, **2019**. – P. 16–28.

Розвиток університетської освіти в Україні у другій половині XVIII – на початку XIX ст.

15. **Levytska L. A.** Trends in Formation of Value Orientations of the Students in Higher Education Institutions (in XX and at the beginning of the XXI century) / L. A. // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.]; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, **2019**. – P. 28–45.

Тенденції у формуванні ціннісних орієнтацій студентів у вищих навчальних закладах (у XX і на початку XXI століття).

16. **Vaseiko Y.** Cultural and educational activity of M. O. Korf in the light of development of monitoring of education quality / Y. Vaseiko, L. Yaroshchuk // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 21–29.

Культурно-освітня діяльність М. О. Корфа у світлі розвитку моніторингу якості освіти.

Вища освіта і наука за кордоном

17. **Бойченко В.В.** Розвиток STEM освіти в США: сучасні тенденції / В.В. Бойченко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 210–213.

18. **Ворожбит О.** Уникати фальстарту / О. Ворожбит // Український тиждень. – Київ, **2020**. – № 36 (668). – С. 24–25.

Як ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, ВООЗ та інші світові організації намагаються зробити безпечнішим процес навчання в умовах пандемії.

19. **Головченко Г.** Законодавче забезпечення медіаосвіти в США / Г. Головченко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 1. – С. 45–51.

20. **Головченко Г.** Розвиток медіакомпетентності на робочому місці у США та Канаді / Г. Головченко // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 39–49.

21. **Дослідження** фізичного стану студентів з країн Близького Сходу / Є. Долгієр, М. Фідірко, І. Мороз, І. Смолякова // Наука і освіта. – Одеса, **2020**. – № 1 (182). – С. 75–81.

22. **Клаус Я.** Діджиталізація Балтії триває повним ходом / Я. Клаус // Український тиждень. – Київ, **2020**. – № 35 (667). – С. 34–35.

Цифрові державні установи, домашнє навчання й телемедицина – технічний поступ естонців, литовців і латвійців сприяє успішному доланню кризи. цифрові рішення тут не в новинку.

23. **Махмудова С. Ю.** Инновационный подход к повышению квалификации педагогических кадров как основной фактор обеспечения качества образования

[Узбекистан] / С.Ю. Махмудова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 245–248.

24. **Мотиль О. В** обороні українського Гарварда [Український науковий інститут Гарвардського університету] / О. Мотиль // Український тиждень. – Київ, **2020**. – № 35 (667). – С. 7.

25. **Носенко Ю. Г.** Відкрита наука в контексті побудови суспільства знань і цифрових перетворень європейського простору / Ю. Г. Носенко, А. С. Сухіх // Фізико-математична освіта. – Суми, **2020**. – Вип. 4 (26). – С. 85–92.

26. **Призначення премій** // Освіта України. – Київ, **2021**. – 19 квіт. (№ 15). – С. 2.

Уряд ухвали постанову, яка затвердила порядки призначення і виплат стипендій та премій Президента України учасникам зовнішнього незалежного оцінювання, котрі отримали найвищі результати. А також – премії для переможців усеукраїнських і міжнародних учнівських олімпіад із навчальних предметів.

27. **Тименко М. М.** Моделі інноваційного навчання у вищих навчальних закладах Англії / М. М. Тименко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 166–168.

28. **Фея О.** Змінити вектор / О. Фея // Український тиждень. – Київ, **2020**. – № 47 (679). – С. 38–39.

Що принесе американським ученим президентство Джо Байдена.

29. **Хоменко К. П.** Біологічна фізика в медичних університетах Польщі та Україні / К. П. Хоменко, О. В. Хоменко, Д. Т. Логвиненко // Актуальні питання природничо-математичної освіти. – Суми, **2019**. – Вип. 1 (13). – С. 71–76.

30. **Чирва А.** Розбіжності між риторикою і реаліями інтернаціоналізації вищої освіти Канади / А. Чирва // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 106–113.

31. **Чистякова І. А.** Нормативні засади педагогічної освіти в Чеській республіці / І. А. Чистякова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 182–184.

32. **Шкура І.** Зарубіжний досвід упровадження міждисциплінарних освітніх програм та можливості його застосування в Україні / І. Шкура, Ю. Шулик // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 114–127.

33. **Balashova S. P.** Foreign Experience of Scientific Research Training of Future Specialists in Institutions of Higher Education / S. P. Balashova, N. V. Golovko // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.]; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, **2019**. – P. 110–119.

Зарубіжний досвід наукових досліджень у підготовці майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

34. **Derkach O.** The influence of student self-government on the development of university autonomy in Poland / O. Derkach // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 8–11.

Стаття присвячена проблемі вивчення впливу органів студентського самоврядування в університетах Польщі на розвиток університетської автономії.

35. **Plakhotnik O. V.** French Catholic Universities Development in a Historical Retrospective / O. V. Plakhotnik, Y. V. But // Professional and pedagogical training of

educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.] ; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, **2019**. – P. 119–140.

Розвиток католицьких університетів Франції: історична ретроспектива.

36. **Tulin K.** Modern system of pedagogical education of Romania / K. Tulin // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 53–56. *Стаття є дослідженням основних напрямків сучасної системи педагогічної освіти Румунії.*

Міжнародне співробітництво

37. **До свободи** наукових досліджень // Освіта. – Київ, **2021**. – 24–31 берез. (№ 9/10). – С. 2.

Відбулося 13-те засідання українсько-німецької робочої групи з науково-технологічного співробітництва. Під час заходу перший заступник міністра освіти і науки України Микола Кизим підписав Боннську заяву – спільну декларацію країн Європейського дослідницького простору щодо свободи наукових досліджень та вільного руху дослідників.

38. **Оновлюємо** дорожню карту до Європейського дослідницького простору // Освіта. – Київ, **2021**. – 24–31 берез. (№ 9/10). – С. 2.

У перші 100 днів діяльності Міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета у сфері науки та інновацій були здійснені важливі кроки для забезпечення процедури долучення України до наступної рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій "Горизонт Європа", триває робота над переглядом переліку пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності.

39. **Свобода** досліджень // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 2.

Відбулося 13-те засідання українсько-німецької робочої групи з науково-технологічного співробітництва. Під час заходу перший заступник Міністра освіти

і науки України Микола Кизим підписав Боннську заяву – спільну декларацію країн Європейського дослідницького простору щодо свободи наукових досліджень та вільного руху дослідників.

40. **Форми взаємодії** // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 2.
Український державний центр міжнародної освіти Міністерства освіти і науки України та Центр міжнародних програм Міністерства освіти і науки Республіки Таджикистан підписали Угоду про співпрацю.

41. **Шулікін Д.** Перспективне співробітництво / Д. Шулікін // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 4.

У столиці Таджикистану, місті Душанбе, відбувся освітній форум "Навчайся в Україні", мета якого – популяризація можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів.

Вища освіта і наука в Україні

42. **Баловсяк Н.** Елітний офлайн. Як звичайні людські взаємодії стають розкішшю в епоху діджиталізації / Н. Баловсяк // Український тиждень. – Київ, **2020**. – № 28 (660). – С. 40–42.

Складнощі дистанційної освіти.

43. **Букреєва О.** Аналіз системи освіти у галузі стандартизації в Україні / О. Букреєва // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 3. – С. 25–35.

Досліджено підходи до вивчення стандартизації у вищих навчальних закладах. Проаналізовано стандарти вищої освіти та освітні програми в цій галузі.

44. **Відзнака імені Бориса Патона** // День (п'ятниця). – Київ, **2021**. – 2–3 квіт. (№ 58/59). – С. 2.

"Уряд підтримав перейменування премії у галузі науки і техніки на честь видатного науковця. Тепер Державна премія України в галузі науки і техніки матиме іншу назву – Національна премія імені Бориса Патона".

45. **Галата С.** Освітні програми: роль роботодавців / С. Галата // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 6–7.

Чи потрібні роботодавці для формування та реалізації освітніх програм? Як і для чого залучати представників бізнесу до участі в освітньому процесі? Ці та інші запитання викладачів університетів відповіли члени Нацагентства під час онлайн-вебінару.

46. **Герасимова Е. М.** Соціальний вимір гендерних стратегій освітнього простору / Е. М. Герасимова, С. А. Крилова // Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. – Чернігів, **2019**. – № 2 (14). – С. 19–25.

47. **Горбачов С.** Сергій Горбачов: "Тієї системи освіти, яка була в нас ще на початку березня цього року, уже немає" / С. Горбачов ; спілкувалася Ганна Трегуб // Український тиждень. – Київ, **2020**. – № 36 (668). – С. 21–24.

48. **Дослідницькі інфраструктури** // Освіта України. – Київ, **2021**. – 19 квіт. (№ 15). – С. 4.

Для створення необхідних організаційних, правових та фінансових передумов для розвитку системи дослідницьких інфраструктур в Україні, підвищення їхньої конкурентоспроможності, а також розвитку наукової та інноваційної сфери в частині доступу вчених до передових дослідницьких інфраструктур в ЄС Уряд схвалив Концепцію Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року.

49. **Конкурс на наукові посади** // Освіта України. – Київ, **2021**. – 29 берез. (№ 12). – С. 2.

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову "Про внесення змін до Примірного положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад державної наукової установи".

50. **Наконечний О.** Горизонт. Європа. Чи буде продовження для українських учених? / О. Наконечний // Україна молода. – Київ, **2021**. – 16 берез. (№ 25). – С. 8.

"Інтеграція української науки в Європейський дослідницький простір була, починаючи з 2014 р., гаслом усіх без винятку українських урядів. Дещо в цьому

напрямі було таки реально зроблено: в 2015 р. Україна приєдналася як асоційований учасник (на безпрецедентно пільгових умовах) до Рамкової програми ЄС із досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Українські дослідники та інноватори з майже 300 ЗВО, наукових установ та інноваційних підприємств за роки дії програми підписали грантові угоди й отримали гранти на загальну суму в 44 млн. євро (що дорівнює річному бюджету фінансування науки в усіх українських університетах). Сьогодні термін програми «Горизонт 2020» завершився. Чи (і на яких умовах) братимуть українські вчені участь у наступній амбітній Рамковій програмі ЄС «Горизонт. Європа» – наразі невідомо: наш уряд фактично й не розпочинав повноцінного переговорного процесу з цього питання. Більше того, зруйнованою несподівано виявилася й сама договірна основа наукового співробітництва України і ЄС. Причому сталося це з нашої вини".

51. **Нова** елементарна частинка // Освіта України. – Київ, **2021**. – 29 берез. (№ 12). – С. 7.

Українські фізики долучилися до відкриття нової елементарної частинки – оддерона, про це повідомляє прес-служба Національної академії наук України.

52. **Носенко Ю. Г.** Відкрита наука в контексті побудови суспільства знань і цифрових перетворень європейського простору / Ю. Г. Носенко, А. С. Сухіх // Фізико-математична освіта. – Суми, **2020**. – Вип. 4 (26). – С. 85–92.

Розкрито сутність поняття відкритої науки. Представлено складники забезпечення відкритості на різних етапах дослідницького процесу; аспекти, яких стосується відкрита наука (відкриті дані, відкритий доступ, відкрите рецензування, відкриті джерела, відкриті освітні ресурси, громадянська наука). Охарактеризовано градацію видів доступу до публікацій у міжнародному вимірі. Проаналізовано сутність і значення Європейської хмари відкритої науки. Визначено основні тенденції, що наразі превалюють в Європейському просторі відкритої науки: відкритий доступ, архівування статей, обмін даними.

53. **План** пріоритетних дій // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 4.

Кабмін затвердив план пріоритетних дій уряду на 2021 рік. Згідно з планом, у 2021 році команда МОН має намір здійснити кроки та конкретні дії для реалізації

реформ у всіх сферах діяльності Міністерства освіти і науки України за пріоритетами: доступна та якісна дошкільна освіта, сучасна професійна освіта, якісна вища освіта і розвиток освіти дорослих, розвиток науки та інновацій.

54. **Погоріленко А.** Вимоги до дисертацій PhD / А. Погоріленко // Освіта України. – Київ, **2021**. – 29 берез. (№ 12). – С. 6.

55. **Популяризація** природничих наук // Освіта України. – Київ, **2021**. – 19 квіт. (№ 15). – С. 2.

Кабінет Міністрів України затвердив План заходів щодо популяризації природничих наук та математики до 2025 року.

56. **Практичний** зміст євроінтеграції // Освіта. – Київ, **2021**. – 10–18 лют. (№ 5/6). – С. 2.

Державна служба якості освіти України провела першу стратегічну сесію "Роль держави в питаннях євроінтеграції".

57. **Премія** імені Бориса Патона // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 2.

15 квітня 2021 року, Верховна Рада України ухвалила закон 5327 "Про внесення змін до статті 11 Закону України "Про державні нагороди", яким запроваджується Національна премія імені Бориса Патона.

58. **Пріоритетні** заходи для розвитку // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 2.

Президент України Володимир Зеленський підписав Указ № 130/2021 "Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти".

59. **Про** наукові ступені і ДПА в умовах пандемії / за інформацією Верховної Ради // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 1, 5.

Верховна Рада України у другому читанні ухвалила Закон "Про внесення змін до деяких Законів України щодо присудження наукових ступенів" (№ 4667-1). Відповідне рішення парламент погодив 30 березня 299 голосами "за".

60. **Про філії** іноземних вишів // Освіта України. – Київ, **2021**. – 19 квіт. (№ 15). – С. 4.

Кабінет міністрів дозволив іноземним закладам вищої освіти відкривати філії в Україні.

61. **Салімонович Л.** Аризонська альма-матер. У столиці відкривається Американський університет, де готуватимуть лідерів / Л. Салімонович // Україна молода. – Київ, 2021. – 24 берез. (№ 29). – С. 3.

Колишній спецпредставник Державного департаменту США в Україні Курт Волкер нещодавно відвідав Київ у статусі стратегічного радника нового освітнього проєкту American University Kyiv. Йдеться про відкриття у столиці України вишу, що готуватиме фахівців із розвитку лідерства і демократії. "США докладають чимало зусиль, аби Україна стала успішною країною в питаннях захисту суверенітету і підтримки економіки, але людський капітал українців, їхні освіта та менталітет не менш важливі, — повідомив дипломат в інтерв'ю «НВ». – Вплив радянської ментальності тут усе ще дуже сильний". На думку пана Волкера, університети зараз є своєрідним "клеєм" суспільства.

62. **Сененко А.** Зберегти науку – якісну та справжню / А. Сененко ; розмову вела Інна Лиховид // День (п'ятниця). – Київ, 2021. – 2–3 квіт. (№ 58/59). – С. 18–19.

63. **Фея О.** Понад битвою. Чи справді науковці, а також результати їхніх досліджень, не залежать від політики / О. Фея // Український тиждень. – Київ, 2020. – № 35 (667). – С. 36–37.

64. **Чадюк М.** Наукова дипломатія / М. Чадюк // День (п'ятниця). – Київ, 2021. – 2–3 квіт. (№ 58/59). – С. 14–15. ●

Україністика в Німеччині – з якими інституціями починався її розвиток та які ініціативи збереглися донині. Як Український науковий інститут у Берліні, заснований з ініціативи Павла Скоропадського, за п'ять років розіслав у бібліотеки по всьому світу 13 тисяч книжок про Україну й налагодив взаємини з 81 науково-культурною установою? Які нинішні здобутки й виклики для українських студій в Німеччині? Деталі – у лекції Олесі Лазаренко, кандидата філологічних наук, наукової співробітниці Європейського університету Віадріна у Франкфурті-на-Одері (Німеччина), координаторки Берлінсько-Бранденбурзької регіональної групи Німецько-українського академічного товариства.

65. **Як** створити модельну навчальну програму? : за матеріалами МОН // Освіта України. – Київ, 2021. – 29 берез. (№ 12). – С. 1, 8.

Вступ до ЗВО, зовнішнє незалежне оцінювання

66. **Відповіді** щодо вступу // Освіта України. – Київ, 2021. – 12 квіт. (№ 14). – С. 2.

Вже у червні заклади професійної освіти розпочнуть прийом заяв від вступників. Який комплект документів потрібно подавати до приймальної комісії, чи можна після профтеху вступати у виш, коли завершується прийом заяв - відповіді на ці та інші поширені запитання абітурієнтів вже опубліковано в розділі "Вступ 2021: Профосвіта".

67. **Горбатюк Н.** Випускники зможуть обирати форму підсумкового оцінювання / Н. Горбатюк // Голос України. – Київ, 2021. – 15 квіт. (№ 71). – С. 3.

На позачерговому засіданні народних депутатів було ухвалено рішення, яке дасть змогу цьогорічним випускникам здавати ДПА у формі ЗНО за бажанням.

68. **Малишева В.** Вирватися за колючий дріт. Чого вартий вступ до українського вишу в "ЛНР" / В. Малишева // Український тиждень. – Київ, 2020. – № 28 (660). – С. 12.

69. **Перенесення** через пандемію [ЗНО] // Освіта України. – Київ, 2021. – 12 квіт. (№ 14). – С. 2. ●

70. **Писана Н.** ЗНО-2021 пройде в максимально безпечних умовах / Н. Писана // Урядовий кур'єр. – Київ, 2021. – 23 квіт. (№ 78). – С. 2.

71. **Програма ЄФВВ** // Освіта України. – Київ, 2021. – 19 квіт. (№ 15). – С. 2.

Затверджено оновлену Програму другого блоку єдиного фахового вступного випробування тесту з восьми базових правничих дисциплін.

72. **Русанова Н.** "Ми повністю готові до проведення пробного ЗНО" / Н. Русанова ; розмову вів Володимир Галаур // Урядовий кур'єр. – Київ, 2021. – 2 квіт. (№ 63). – С. 5.

Розмова із заступником директора Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти Наталією Русановою.

73. **Термінологія**, мовні законопроекти і вступ із ТОТ // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 5.

На засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій народні депутати обговорили питання щодо стану підготовки підготовчих курсів зі стипендіальним забезпеченням для вступників з тимчасово окупованих територій.

74. **У заплановані терміни** // Освіта України. – Київ, **2021**. – 29 берез. (№ 12). – С. 2.

Пробне ЗНО, основна та додаткові сесії зовнішнього незалежного оцінювання 2021 року відбудуться в заплановані терміни незалежно від рівня епідемічної небезпеки у регіонах. Це передбачено змінами до постанови уряду від 9 грудня 2020 року № 1236, які Кабінет Міністрів ухвалив 22 березня 2021 року.

Заклади вищої освіти, академічні та наукові установи

75. **Гуркова Т.** Змістова складова створення сучасного освітнього середовища в НУШ / Т. Гуркова // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 4. – С. 17–25.

76. **Дружити** вишами // Освіта України. – Київ, **2021**. – 19 квіт. (№ 15). – С. 3.

Ректор Київського національного університету будівництва і архітектури Петро Куліков і ректор Національного університету "Чернігівська політехніка" Олег Новомлинець уклали угоду про співпрацю

77. **Звітна кампанія** // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 4.
Завершилася звітна кампанія щодо підсумків діяльності закладів вищої освіти та наукових установ за 2020 рік.

78. **Підтримка** в умовах пандемії / за інформацією Спілки ректорів // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 11.

Обласні та київська міська олімпіади з математики цьогоріч проходили на базі провідних вишів країни. Таку ініціативу Київського національного університету імені Тараса Шевченка підтримала Спілка ректорів вищих навчальних закладів України. Вона була спрямована на збереження мотивації школярів до вивчення математики.

79. **Рибалко П. Ф.** Упровадження здоров'язберігаючого середовища в роботу ЗВО – турбота про здоров'я студентів / П. Ф. Рибалко, Т. Г. Гриб // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 261–264.

80. **Шедякова Т. Є.** Міжпредметні зв'язки як інструмент зміцнення конкурентних переваг українських постачальників освітніх послуг іноземним студентам із пострадянських країн / Т. Є. Шедякова, В. І. Шаповал // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 184–187.

81. **Шулікін Д.** Типові помилки і поради розробникам / Д. Шулікін // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 1, 8–9.

Експертиза освітніх програм за різними спеціальностями, найпоширеніші помилки, яких припускаються заклади вищої освіти і рецепти їх подолання – про це йшлося на вебінарі секції Галузевої експертної ради 01 "Педагогіка", який організувало Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

82. **Mariuts I. O.** Glocalization of University Education / I. O. Mariuts // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.]; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, **2019**. – P. 141–147.

Глокалізація університетської освіти.

83. **Zoll F.** Strengthening Ukrainian Universities – How May the West be of Use? / F. Zoll // The future of cooperation between the EU and Ukraine : materials of a conference in Kiel on 4 July 2014 / Alexander Trunk, Nazar Panych (eds.). – Berlin, 2016. – P. 85–87. *Зміцнення українських університетів. Як Захід може допомогти?*

Вінницький національний технічний університет

84. **Ядерна** перспектива // Освіта України. – Київ, 2021. – 12 квіт. (№ 14). – С. 3.

На кафедрі електричних станцій та систем Вінницького національного технічного університету створено відокремлений підрозділ Українського ядерного товариства.

Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

85. **Климчук Л. В.** Науковий збірник бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка як джерело з питань історії, теорії та практики бібліотекознавства / Л. В. Климчук // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія історична. – Кам'янець-Подільський, 2019. – Вип. 15. – С. 62–67.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

86. **Бугров В.** Володимир Бугров: "Освіту треба розглядати як підсистему соціуму й економіки" / В. Бугров ; інтерв'ю вели: Анатолій Горлов, Анна Луканська // Голос України. – Київ, 2021. – 27 квіт. (№ 79). – С. 4–5.

Інтерв'ю з ректором КНУ імені Тараса Шевченка Володимиром Бугровим. Він розповів про своє бачення розвитку університету та галузі освіти загалом.

87. **Переміг** Володимир Бугров // Освіта України. – Київ, 2021. – 29 берез. (№ 12). – С. 2.

Центральна виборча комісія з підготовки та проведення виборів ректора КНУ імені Тараса Шевченка повідомила про результати голосування другого туру виборів ректору Університету, що відбувся 24 березня. Загальна кількість виборців, внесених до списків, становила 4139 осіб, явка склала 2616 осіб, 1944 особи віддали свої голоси за проректора вишу Володимира Бугрова.

88. **Центр** балтистики // Освіта України. – Київ, 2021. – 29 берез. (№ 12). – С. 7.

В інституті філології КНУ імені Тараса Шевченка відбулося урочисте відкриття Центру балтистики (*Baltistikos centras*). Під час урочистостей в.о. ректора Університету Леонід Губерський і перша леді Литви Діана Науседієне урочисто перерізували стрічку. Ініціював створення Центру балтистики в Інституті філології Університет Вітовта Великого (Литва), отримавши підтримку Посольства Литовської Республіки в Україні, Міністерства освіти, науки та спорту Литовської Республіки, КНУ імені Тараса Шевченка.

89. **Чесно і прозоро** / за матеріалами Радіо Свобода // Освіта. – Київ, 2021. – 24–31 берез. (№ 9/10). – С. 1.

Центральна виборча комісія з підготовки та проведення виборів ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка повідомила результати голосування 24 березня, вказавши, що переможцем став Володимир Бугров.

Київський національний університет технологій та дизайну

90. **Петрушенко М.** Університет підтверджує статус лідера галузі / М. Петрушенко // Освіта. – Київ, 2021. – 10–18 лют. (№ 5/6). – С. 5.

Такий висновок зробили учасники 41-ї Міжнародної виставки "Leather and Shoes". Йдеться про Київський національний університет технологій та дизайну.

91. **Петрушенко М.** Університетська наука – інструмент стратегічний / М. Петрушенко // Освіта. – Київ, 2021. – 3–10 берез. (№ 7/8). – С. 5.

Київський університет імені Бориса Грінченка

92. **Галата С.** Педагогічний МоРЕД / С. Галата // Освіта України. – Київ, 2021. – 19 квіт. (№ 15). – С. 1, 10–11.

Під час онлайн-вбінару Школи якості Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти викладачі Київського університету імені Бориса Грінченка розповіли про власний досвід застосування інноваційних інструментів викладання.

93. **Сорока В.** Я змогла вибудувати своє життя заново / В. Сорока // Освіта України. – Київ, 2021. – 29 берез. (№ 12). – С. 1, 12–13.

Про розмову із заступником директора Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка Оленою Росінською. Темою розмови була двомовність на Донбасі, переведення сфери обслуговування на українську мову і про те, як можна допомогти опанувати її охочим різного віку.

Львівський національний університет імені Івана Франка

94. **Тенденції** навчання хімії // Освіта України. – Київ, 2021. – 29 берез. (№ 12). – С. 7.

У Львівському національному університеті імені Івана Франка відбулася VII Науково-методична конференція "Сучасні тенденції навчання хімії".

Національна академія наук України

95. **Для** інноваційного поступу // Освіта України. – Київ, 2021. – 29 берез. (№ 12). – С. 7.

Про засідання Президії Національної академії педагогічних наук розглянули питання утворення Центру інноваційного розвитку вищої освіти Відділення вищої освіти НАПН.

96. **Міхно О.** Борис Патон і українська гуманітаристика / О. Міхно // Освіта України. – Київ, 2021. – 5 квіт. (№ 13). – С. 1, 14–15.

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

97. **Півняк Г.** Геннадій Півняк: "Допомогти молодому поколінню не втратити себе" / Г. Півняк ; розмову вела Н. Гринько // Освіта. – Київ, **2021**. – 10–18 лют. (№ 5/6). – С. 4.

Перший у Придніпров'ї заклад вищої освіти НТУ "Дніпровська політехніка" протягом майже 40 років очолює ректор, академік НАН України Г. Г. Півняк.

Національний університет біоресурсів і природокористування

98. **Біленчук П.** Електронне суспільство знань: досвід інноваційного розвитку та правнича стратегія відомого освітнього закладу з Рівненщини [Рівненський аграрний коледж Національного університету біоресурсів і природокористування] / П. Біленчук, М. Малій // Юридичний вісник України. – Київ, **2021**. – 26 берез.–1 квіт. (№ 12). – С. 10–11.

Національний університет "Острозька академія"

99. **Дипломатичний форум** [у Національному університеті "Острозька академія"] // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 3.

У Національному університеті "Острозька академія" відбувся третій Міжнародний дипломатичний форум, присвячений 30-річчю Незалежності України та 445-річчю Острозької академії на тему "Виклики для дипломатичного світу в епоху пандемії COVID-19: практичний погляд дипломата". У зв'язку з карантинними обмеженнями захід проходив у режимі онлайн.

100. **Костюченко О.** В Острозькій академії відкрили лабораторію досліджень гібридних загроз національній безпеці / О. Костюченко // Голос України. – Київ, **2021**. – 14 квіт. (№ 70). – С. 13.

101. **Костюченко О.** "Створити міжгалузеве середовище" / О. Костюченко // День (п'ятниця). – Київ, **2021**. – 2–3 квіт. (№ 58/59). – С. 2.

В Острозькій академії відкрили Лабораторію досліджень гібридних загроз національній безпеці. "Загальною метою діяльності Науково-дослідної «Лабораторії досліджень гібридних загроз національній безпеці», яку офіційно відкрито цього тижня, є підготовка матеріалів аналітичного характеру, присвячених актуальним подіям та гібридним загрозам національній безпеці України та інших держав".

102. **Протидія** гібридним загрозам [у Національному університеті "Острозька академія"] // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 3. У Національному університеті "Острозька академія" офіційно відкрито Науково-дослідну лабораторію "Лабораторія досліджень гібридних загроз національній безпеці".

Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

103. **Можливості** для навчання [свої здобутки представив] // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 3.

Делегація освітян і науковців на чолі з Міністром освіти і науки України відвідали Республіку Таджикистан. З-поміж більш ніж 80-ти українських закладів вищої освіти свої здобутки представив і Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка".

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

104. **Лабораторія** робототехніки // Освіта України. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 3.

У Полтавській політехніці відкрили нову лабораторію ІТ-технологій та робототехніки – Cyber Robo Lab. Навчально-наукова лабораторія також стане

тренувальною базою для команди учасників WRO (Всесвітньої олімпіади з робототехніки).

Український державний університет науки і технологій

105. **Утворення вишу** // Освіта України. – Київ, 2021. – 5 квіт. (№ 13). – С. 4.
Кабінет Міністрів ухвалив рішення створити Український державний університет науки і технологій з подальшим приєднанням до нього Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна та Національної металургійної академії України,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

106. **Якість освіти у ЗВО** // Освіта України. – Київ, 2021. – 29 берез. (№ 12). – С. 3.

У Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця відбувся круглий стіл "Імплементация системи забезпечення якості вищої освіти" в рамках проекту Erasmus+EDUQAS.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

107. **Пантелеймонов А.** Проректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Антон Пантелеймонов: "Високий рейтинг – це не лише престиж, а й підґрунтя для подальшого розвитку" / А. Пантелеймонов // Урядовий кур'єр. – Київ, 2021. – 27 берез. (№ 59). – С. 3.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

108. **Коляда Н.** Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу в умовах закладу вищої освіти (з досвіду роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини) / Н. Коляда, О. Кравченко, К. Чупіна // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 95–104.

109. **Маєвський М.** Фактори здорового способу життя, яких дотримуються студентки педагогічних і економічних спеціальностей та їх уявлення про фізично культурну людину / М. Маєвський // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 113–119.

Обґрунтовано аспекти здорового способу життя. Визначено, що в середовищі студентської молоді боротьба зі шкідливими звичками, превентивні заходи для їх попередження є одним із головних завдань у виховній роботі ЗВО. З'ясовано, що склад харчового раціону студенток трьох факультетів більш-менш урізноманітнений продуктами; фізично культурною людиною студентки трьох факультетів уважають того, хто безпосередньо спрямовує зусилля на вдосконалення власного тіла, веде здоровий спосіб життя, і менше всього називають фізично культурним того, хто володіє знаннями, певними навичками із видів спорту.

110. **Свиридюк О.** Використання платформи Moodle та онлайн додатка MyEnglishLab в процесі викладання іноземних мов / О. Свиридюк, Л. Веремюк // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 3. – С. 142–151. *Розглянуто онлайн-платформу, за допомогою яких відбувається змішане навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини на прикладі "Іноземна мова" спеціальності Психологія.*

Херсонський державний університет

111. **Нова** наукова лабораторія // Освіта України. – Київ, **2021**. – 12 квіт. (№ 14). – С. 3.

На факультеті фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету відкрилася наукова лабораторія медико-біологічних основ фізичної культури та спорту.

112. **Яновський С.** ...Оцифрували виш / С. Яновський // *Голос України*. – Київ, **2021**. – 24 квіт. (№ 78). – С. 9.

Фахівці Херсонського державного університету створили власний електронний сервіс під назвою "Аналітична система матеріально-технічної бази ХДУ".

Черкаський національний університет

113. **Черевко О.** Ректор Черкаського національного університету Олександр Черевко: "Завдяки новим підходам до реформування університет став лідером освіти в Шевченковому краї" / О. Черевко ; інтерв'ю брав Р. Кирей // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2021**. – 25 берез. (№ 57). – С. 5.

Форми, технічні засоби навчання

114. **Браславська О.** Дуальна форма педагогічної освіти – умова її модернізації / О. Браславська // *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 26–31

115. **Васильєва-Халатникова М.** Особливості організації соціокультурного середовища інклюзії у закладі освіти для людини з інвалідністю / М. Васильєва-Халатникова // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота*. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (6). – С. 10–12.

116. **Верітов О.** Форми і методи організації навчання студентів у процесі формування підприємницької культури / О. Верітов // *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. – Умань, **2020**. – Вип. 4. – С. 6–16.

117. **Галата С.** Як удосконалити викладання у вищій школі / С. Галата // *Освіта України*. – Київ, **2021**. – 5 квіт. (№ 13). – С. 1, 6–7.

Про форум "Досконалість викладання і навчання у вищій освіті", який став однією з найвизначніших подій в освітньому просторі України. Форум був присвячений питанням обміну кращими практиками у викладанні в сучасних умовах та фаховому обговоренню питань вдосконалення викладання і навчання у вищій освіті України.

"Проректор з науково-педагогічної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимир Бугров (нині він переміг на виборах ректора. – Авт.), наприклад, переконаний, що у розвитку персоналу закладу вищої освіти має бути баланс науки і педагогіки. У КНУ практикують два види підвищення кваліфікації працівників: навчання і стажування".

118. **Новікова І.** Інноваційно-підприємницькі моделі у трансфері академічних технологій: трансформація ціннісної сутності та суперечності реалізації / І. Новікова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – Київ, 2020. – Вип. 2 (209). – С. 33–41.

Проаналізовано трансформаційну еволюцію сутності основних інноваційно-підприємницьких моделей у технологічному трансфері. Здійснено хронологічну систематизацію основних інноваційно-підприємницьких моделей у трансфері академічних технологій. Виявлено сильні та слабкі сторони основних моделей технологічного трансферу, а також продемонстровано важливість стратегічного планування при впровадженні процесу передачі академічних технологій. Розкрито потенціал активізації технологічного трансферу у дослідницьких університетах через призму концепції "відкритих" інновацій Г. Чесбро. Виявлено ризики та ймовірні конфлікти інтересів цієї концепції. Проаналізовано переваги кругової моделі трансферу академічних технологій.

119. **Осьмук Н. Г.** Організація самостійної роботи студентів за допомогою хмарних технологій / Н. Г. Осьмук, О. Г. Швець // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, 2020. – Т. 1. – С. 253–255.

120. **Пінчук Д. М.** Інтернет-брендинг сучасного викладача / Д. М. Пінчук // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний

виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 258–261.

121. **Spitsyn Y.** Development of theory and practice of laborator lessons in higher school by A. D. Bondar / Y. Spitsyn // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). –С. 43–48.

Проаналізовано внесок професора кафедри педагогіки КДУ А. Д. Бондаря у розробку теоретичних засад та методики проведення лабораторних та практичних занять у вищій школі, визначено можливість використання цього педагогічного досвіду у сучасних умовах.

Учасники навчально-виховного процесу

122. **Zvarych I.** Parables as a method of preventing bullying at learning institutions in ukraine and the USA / I. Zvarych // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). –С. 60–62.

Розглядається системний підхід, як один із методів профілактики насильства та булінгу у навчальних закладах освіти; з'ясовуються поняття булінг, кібербулінг, зокрема кібермоббінг, Інтернет-мобінг; висвітлено значимість і важливість притчі у вихованні молоді та застереженні її від насильства, у тому числі роль притчі, що сприяє досягненню цілей і мети в профілактиці насильства та булінгу; зосереджено увагу на зростанні агресивності у вихованців, що проявляється у різних реакціях: злість, підлість, образа, роздратування, схильність до фізичних дій, зокрема готовність вирішити проблеми та спірні питання за допомогою фізичної сили; досліджено статистичні дані щодо прояву булінгу у навчальних закладах освіти України і США.

Викладачі

123. **Карповець Х. М.** Статус викладача в освітньому процесі сучасного університету / Х. М. Карповець // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 231–233.

124. **Коваленко Н. В.** Міжнародний потенціал професійного розвитку викладача: програма Erasmus+ / Н. В. Коваленко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 233–236.

125. **Кузнєцова Н. В.** Про необхідність узгодження підходів щодо надання кваліфікаційної науково-педагогічного працівника / Н. В. Кузнєцова, О. М. Анисенко, О. М. Ружицька // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 236–239.

126. **Poliak O.** Current requirements for the competitiveness of the higher education teacher / O. Poliak // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 35–37.

Стаття присвячена проблемі формування та розвитку конкурентоспроможності викладачів закладів вищої освіти.

127. **Postoiuk N.** Speech of a university teacher as an important component of pedagogical skills / N. Postoiuk // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 38–43.

Висвітлено особливості мовлення викладача університету як одного з важливих компонентів педагогічної майстерності.

Студенти

128. **Бойко Ю.** Вплив педагогічних умов на формування установок до здорового способу життя студентів закладів вищої освіти / Ю. Бойко // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 266–278.

129. **Литвин А.** Саморозвиток особистості як наукова проблема сучасності / А. Литвин // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 87–95.

130. **Мартинюк В.** Критерії, показники та рівні сформованості національно-ідентичних якостей студентської молоді / В. Мартинюк // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 4. – С. 106–112.

131. **Маслова А.** Інноваційні підходи до засвоєння наукової лексики в рамках вивчення дисципліни "Англійська мова для академічного спілкування" / А. Маслова, Г. Гончарова, Л. Калужська // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 4. – С. 32–41.

132. **Самокиш І.** Комплексний моніторинг функціональних можливостей студентів закладів вищої освіти / І. Самокиш, А. Босенко, М. Топчій // Наука і освіта. Психологія. Медицина. Педагогіка. – Одеса, **2020**. – № 3 (184). – С. 117–125.

133. **Черновол Н.** Пізнавальний інтерес як основа формування знань і творчого мислення студентів / Н. Черновол // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 1. – С. 161–170.

134. **Чуйко О.** Соціально-психологічні аспекти адаптивних можливостей та віктимної поведінки студентської молоді / О. Чуйко, Т. Клібайс // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (6). – С. 23–26.

135. **Koschekho N.** Art-therapy resources in the management of pedagogical conflicts in universities of Ukraine / N. Koschekho // Вісник Київського національного

університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2020. – Вип. 1 (11). –С. 12–18.

Проаналізовано актуальні ідеї з проблеми розв'язання педагогічних конфліктів студентами, які використовують ресурси арт-терапії.

Вища освіта: окремі предмети, галузі

136. **Kuzmenko N.** Pedagogic ideas for students of independent work with the book / N. Kuzmenko, A. Ostapenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2020. – Вип. 1 (11). –С. 18–21.

Методи оптимального вивчення книги, підручника та інших паперових носіїв інформації. Види самостійної роботи з підручником, додаткові матеріали необхідні для вивчення чи читання книг та інших посібників.

137. **Poliak O. V.** Modern Innovative Processes of Specialists' Training of the Educational Sphere in Classical Universities / O. V. Poliak // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.] ; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, 2019. – P. 77–89.

Сучасні інноваційні процеси підготовки фахівців освітньої сфери в класичних університетах.

138. **Zhylenko M. V.** Professional Training of Educational Sphere Specialists in Classical Universities / M. V. Zhylenko // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.] ; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, 2019. – P. 59–77.

Професійна підготовка фахівців освіти у класичних університетах.

Біологія

139. **Упатова І.** Інтерактивні методи навчання майбутніх учителів біології / І. Упатова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 409–417.

Військова освіта

140. **Канова Л.** Особливості професійної іншомовної підготовки офіцерів тактичного рівня ЗСУ / Л. Канова, С. Тарасенко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 3. – С. 92–98.

Вища педагогічна освіта

141. **Ашиток Н.** Формування інклюзивного педагогічного процесу з позиції системного підходу / Н. Ашиток // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 11–20.

142. **Вознюк О. В.** Перспективні напрями підготовки майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності / О. В. Вознюк, О. А. Дубасенюк // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 217–220

143. **Гедзик А.** Визначення готовності майбутніх викладачів практичного навчання в галузі комп'ютерних технологій до дистанційного навчання / А. Гедзик // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 1. – С. 30–35.

144. **Голуб О.** Підготовка майбутніх учителів до формування сімейних цінностей в учнів початкової школи / О. Голуб, А. Лесик // Наукові записки

Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2020. – Вип. 2. – С. 279–288.

145. **Григоренко Т.** Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів-філологів в умовах освітньо-комунікативного середовища закладів вищої освіти / Т. Григоренко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 4. – С. 120–127.

146. **Григоренко Т.** Професійна підготовка вчителів-філологів в американських закладах вищої освіти / Т. Григоренко, В. Коваль // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 3. – С. 36–44.

147. **Зосименко О.В.** Зміст підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою педагогіка вищої школи / О. В. Зосименко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, 2020. – Т. 1. – С. 227–230.

148. **Ільченко С.** Мотиваційні фактори навчання студентів під час занять фізичною культурою / С. Ільченко, Т. Осадченко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 2, ч. 2. – С. 59–67.

149. **Коломієць І.** Формування стилістичної компетентності майбутнього вчителя-філолога засобами фразеологічної виразності української мови / І. Коломієць, В. Розгон // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 2, ч. 1. – С. 65–77.

150. **Коноваленко Т.** Модернізація методичної складової фахової підготовки вчителя в педагогічному ЗВО / Т. Коноваленко, О. Максимов // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 2, ч. 1. – С. 78–86.

151. **Кривонос О. Б.** Використання досвіду виховання молоді А. С. Макаренка в підготовці майбутніх педагогів / О. Б. Кривонос // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 122–124.

152. **Кудла М.** Формування дослідницької компетентності майбутніх учителів у контексті вимог сучасності / М. Кудла // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 4. – С. 84–90.

153. **Протас О.** Методологічні основи підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми / О. Протас // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 135–144.

154. **Ржевська-Штефан З.** Мотивація учбової діяльності студентів першого курсу педагогічного університету / З. Ржевська-Штефан // Наука і освіта. Психологія. Медицина. Педагогіка. – Одеса, **2020**. – № 3 (184). – С. 79–84.

155. **Рускуліс Л.** Теоретичні засади формування фонетичної субкомпетентності майбутніх учителів української мови на заняттях із лінгвістичних дисциплін / Л. Рускуліс // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 331–338.

156. **Савінова Н.** Дослідження ефективності підготовки майбутніх учителів-логопедів до роботи в умовах розвивального активно-ігрового середовища / Н. Савінова, М. Берегова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 339–349.

157. **Слободянюк Г.** До проблеми психологічної підготовки майбутніх вчителів / Г. Слободянюк // Наука і освіта. – Одеса, **2020**. – № 1 (182). – С. 29–33.

158. **Сухопара І.** Критерії та рівні сформованості емоційної компетентності майбутніх учителів початкової школи / І. Сухопара // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 357–366.

159. **Танасійчук Ю.** Обґрунтування діяльнісно-рефлексивного критерію готовності майбутнього вчителя фізичної культури до здійснення здоров'язбережувальної діяльності / Ю. Танасійчук // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 367–379.

160. **Тарасова Т. Б.** Мотивація навчально-професійної діяльності майбутніх педагогів / Т. Б. Тарасова, Н. А. Ярош // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 166–168.

161. **Телстова С. Г.** Технології інтерактивного навчання як засіб розвитку комунікативної компетентності майбутніх педагогів-філологів / С. Г. Телстова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 169–172.

162. **Ткачук М.** Виховання загальнолюдських та національних цінностей у майбутніх педагогів при вивченні дисципліни "Порівняльна педагогіка" / М. Ткачук // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 155–161.

163. **Трофименко А. Б.** Фасилітація як інноваційна технологія підготовки сучасного вчителя / А. Б. Трофименко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського

держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 266–268.

164. **Черняков В. В.** Психолого-педагогічні аспекти ставлення здобувачів вищої освіти до занять з фізичного виховання / В. В. Черняков, Т. П. Колодяжна, Т. В. Дерябкіна // Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. – Чернігів, **2019**. – № 2 (14). – С. 84–90.

165. **Шаров С. В.** Інфо-медійна грамотність як складова соціальної компетентності майбутнього вчителя / С. В. Шаров // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 270–273.

166. **Шуляк А.** Модель формування готовності майбутніх учителів інформатики до використання освітніх web-ресурсів / А. Шуляк // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 4. – С. 67–77.

167. **Holovko N.** Modeling method for preparing future educators in higher education institutions / N. Holovko, S. Balashova // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 5–8.

Розкривається сутність поняття модель та метод моделювання; його використання в освітньому процесі під час підготовки майбутніх педагогів.

168. **Koshechko N. V.** Actual Ideas of Pedagogical Conflictology for Preparation of Educational Professionals in Domestic Classical Universities / N. V. Koshechko // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.]; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, **2019**. – P. 89–109.

Актуальні ідеї педагогічної конфліктології для підготовки фахівців у галузі освіти у вітчизняних класичних університетах.

169. **Levytska L.** Valuable orientations in culture formation of pedagogical interaction teachers – students / L. Levytska // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 22–27.

Розкрито зміст і структура педагогічної взаємодії, психолого-педагогічні фактори і умови формування культури педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу закладу вищої освіти.

170. **Marushkevych A.** Professional pedagogical training of scientific substantiation of the ukrainian scholars / A. Marushkevych, I. Mariuts // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 27–31.

Представлені підходи українських вчених до професійної підготовки майбутніх педагогів вищого навчального закладу. Аналізуються основні положення державних документів з цього питання. Описано основні професійні знання, навички та компетентності, якими повинен володіти сучасний викладач закладу вищої освіти. Викладено вимоги до теоретичної підготовки майбутнього викладача, рівень його професійних знань, загальні професійні навички. Значну увагу приділено особливостям формування особистості майбутнього науково-педагогічного працівника, функціональні прояви якостей його особистості, формування професійних і творчих компетентностей. Розкрито загальнотеоретичні проблеми підготовки майбутніх викладачів у закладах вищої освіти, розвитку готовності студентів до педагогічної діяльності та науково-дослідної роботи.

171. **Marushkevych A. A.** The Actual Issues of Professional and Pedagogical Preparation of Educators in Classical Universities of Ukraine / A. A. Marushkevych // Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr / [A. A. Marushkevich et al.]; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin, **2019**. – P. 4–15.

Актуальні питання професійної та педагогічної підготовки педагогів у класичних університетах України.

172. **Sechka S.** The training of future English teachers: professional socialization and the entrance to profession / S. Sechka // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2020. – Вип. 2. – С. 350–356.

Підготовка майбутніх учителів англійської мови: професійна соціалізація та входження в професію.

Гуманітарні науки

Філологія

173. **Беньковська Н.** Формування мотивації до вивчення іноземних мов здобувачами вищої освіти / Н. Беньковська // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2020. – Вип. 2. – С. 248–255.

174. **Будянський Д. В.** Викладання курсу "Риторики" в закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання / Д. В. Будянський // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, 2020. – Т. 1. – С. 213–216.

175. **Гуменюк І.** Полікодовий текст як засіб реалізації текстоцентричної технології навчання / І. Гуменюк // Наука і освіта. Психологія. Медицина. Педагогіка. – Одеса, 2020. – № 3 (184). – С. 97–103.

Статтю присвячено вивченню дидактичного потенціалу текстоцентричної технології навчання щодо формування професійного мовлення студентів. Дослідження проводилося в процесі викладання курсу "Українська мова за професійним спрямуванням" майбутнім фахівцям початкової школи.

176. **Карповець Х. М.** Інноваційні засоби професіоналізації майбутніх викладачів-філологів / Х. М. Карповець // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 255–258.

177. **Комар О.** Сучасні методи впровадження комунікативного підходу до навчання англійської мови / О. Комар // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 3. – С. 107–114.

178. **Максимук Л.** Использование игровых технологий в процессе развития иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности будущих специалистов / Л. Максимук, Л. Леванюк // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 4. – С. 98–105.

179. **Ніколащенко Ю.** Аудіювання як основний компонент у процесі підготовки майбутніх перекладачів / Ю. Ніколащенко // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 322–330.

180. **Тимощук Н.** Електронні підручники на заняттях з іноземної мови як засіб підвищення мотивації студентів / Н. Тимощук // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 397–408.

181. **Цуркан М. В.** Українська мова як іноземна в медичних закладах вищої освіти / М. В. Цуркан // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 179–182.

182. **Krapchatova Y.** Self-assessment of English listening competence as future interpreters' reflection / Y. Krapchatova, N. Nazarenko // Наукові записки Бердянського

державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2020. – Вип. 2. – С. 301–309.

Самоконтроль рівня самосформованості англомовної компетентності в аудіюванні як рефлексія майбутніх перекладачів.

183. **Milieva I.** Methods of reading texts in the field in ukrainian as a foreign language / I. Milieva, M. Khodakivska // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2020. – Вип. 1 (11). – С. 32–34.

Статтю присвячено читанню, а точніше проблемам, пов'язаним із різними видами читання на заняттях з української як іноземної. Наведено стислу характеристику видів роботи з текстами та рекомендації щодо типів завдань для роботи з ними.

Філософія

184. **Меняйло В.** Методологічні засади підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності / В. Меняйло // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 2, ч. 1. – С. 106–120.

185. **Фринцюк В.** Професійна мобільність у підготовці майбутніх докторів філософії / В. Фринцюк, І. Герасимова // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, 2020. – Вип. 3. – С. 167–172.

Визначається сутність професійної мобільності та її значення у підготовці в педагогічних університетах майбутніх докторів філософії.

Інформаційні технології

186. **Kostenko D.** Conceptual and structural essence of intercultural competence in the students of the "Information technology" branch at the university environment / D. Kostenko, N. Chernukha // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота. – Київ, 2020. – Вип. 1 (6). – С. 32–36.

Проаналізовано поняття "міжкультурна компетентність" в процесі професійної підготовки студентів галузі інформаційних технологій.

Культура, мистецтво

187. **Тимченко М. Ю.** Науково-теоретичні основи формування творчих здібностей майбутніх дизайнерів / М. Ю. Тимченко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф.: 23–24 квіт. 2020 р.: до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 174–176.

Механічна інженерія

188. **Бажміна Е. А.** SWOT-аналіз: планування застосування технології BYOD студентами машинобудівної галузі у закладах вищої освіти / Е. А. Бажміна // Фізико-математична освіта. – Суми, **2020**. – Вип. 4 (26). – С. 34–39.

189. **Белкіна С.** Мета, завдання і загальна структура економічної підготовки майбутніх інженерів в умовах неоіндустріалізації / С. Белкіна // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 3. – С. 6–14.

Математика

190. **Семенець С.** Супровідний тригранник математичної компетентності / С. Семенець // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 96–105.

191. **Фонарюк О. В.** Неформальна математична освіта: аналіз веб-ресурсів / О. В. Фонарюк // Фізико-математична освіта. – Суми, **2020**. – Вип. 4 (26). – С. 119–123.

Охорона здоров'я

192. **Кітура О. Є.** Особливості дистанційного навчання лікарів-інтернів з фаху "Медицина невідкладних станів" / О. Є. Кітура, Г. В. Невоїт, Т. В. Настрога // Актуальні проблеми сучасної медицини: вісник Української медичної стоматологічної академії. – Полтава, **2020**. – Т. 20, вип. 4 (72). – С. 180–184.

193. **Конох А.** Використання дистанційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту / А. Конох, А. Багорка, Т. Напалкова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 289–300.

194. **Кременчук А.** Стан дослідженості проблем формування полікультурної компетентності іноземних студентів-медиків у процесі вивчення гуманітарних дисциплін / А. Кременчук // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 310–321.

195. **Потяженко М. М.** Дистанційна освіта на кафедрі внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів під час пандемії COVID-19 / М. М. Потяженко, Н. Л. Соколюк, Н. О. Люлька // Актуальні проблеми сучасної медицини: вісник Української медичної стоматологічної академії. – Полтава, **2020**. – Т. 20, вип. 4 (72). – С. 188–191.

196. **Твеліна А.** Умови та можливості викладання фітнесу студентам будь-яких спеціальностей у період втілення програм позааудиторного виховання фізичної культури / А. Твеліна // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 390–396.

Право

197. **Аверіна К.** Мотивація як педагогічний чинник розвитку соціальної активності майбутніх фахівців соціономічних професій в навчальній і позанавчальної діяльності / К. Аверіна // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 236–247.

198. **Неїжмак В.** Потенціал правової науки – для інноваційного розвитку / В. Неїжмак // *Голос України*. – Київ, **2021**. – 30 берез. (№ 58). – С. 1–2.

Природничі науки

199. **Вергун І.** Організація лабораторних робіт з фізики у відкритому білінгвально-орієнтованому освітньому середовищі / І. Вергун // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 30–38.

200. **Герасименко О.** Сучасні педагогічні технології вивчення курсу "Географія: регіони і країни" / О. Герасименко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 1. – С. 36–44.

201. **Дробін А.** Освітнє середовище "Природничих наук": теоретичний аспект / А. Дробін // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 50–59.

202. **Іщенко Р.** Аналіз загальноосвітнього рівня предметної компетентності з фізики здобувачів вищої освіти технічного університету за результатами вхідного контролю / Р. Іщенко, Г. Ісаєнко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 68–78.

203. **Яценко В. С.** Прикладний потенціал професійних географів у формуванні наукового світогляду учнів і студентів / В. С. Яценко // *Інноваційний*

розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Суми, **2020**. – Т. 1. – С. 187–189.

204. **Яцура М. М.** Інноваційна методика проведення лабораторних занять в умовах кредитно-модульної системи навчання студентів / М. М. Яцура, А. М. Гамарник, Б. І. Рачій // Фізико-математична освіта. – Суми, **2020**. – Вип. 4 (26). – С. 148–152.

Соціальна робота

205. **Березовська Л.** Засоби комунікації у професійній діяльності соціального працівника / Л. Березовська // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 1. – С. 6–13.

206. **Бодрова І.** Теоретичний аналіз моделі професійного самовизначення майбутнього соціального працівника / І. Бодрова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (6). – С. 47–50.

Соціальні та поведінкові науки

207. **Білик В.** Потреба в підвищенні кваліфікації науково-педагогічних працівників, що здійснюють природничо-наукову підготовку майбутніх психологів у закладах вищої освіти / В. Білик // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 256–265.

208. **Підлісний Є.** Формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів економіки в закладах вищої освіти / Є. Підлісний // Збірник наукових

праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 126–134.

209. **Seredina I.** The current state of entrepreneurial competence formation of bachelors in the enterprise economics / I. Seredina // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 49–53.

Розглянуто сучасний стан формування підприємницької компетентності майбутніх бакалаврів з економіки підприємства у процесі фахової підготовки.

Управління та адміністрування

210. **Безлюдна Н.** Формування професійно-етичної компетентності майбутніх менеджерів освіти методами проєктів / Н. Безлюдна, Н. Дудник // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – Умань, **2020**. – Вип. 2, ч. 2. – С. 6–12.

211. **Zhylenko M.** The subject area of the training of managers for higher education system / M. Zhylenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (11). – С. 56–60.

Досліджено підходи до підготовки управлінців освітньої сфери в системі вищої освіти незалежної України, проаналізовано законодавчо-нормативну базу, що визначає галузь знань, спеціальність, предметну область для будь-якої освітньої програми при підготовці фахівців у системі вищої освіти.

Управління в системі вищої освіти та ЗВО

212. **Кравченко Г.** Організаційна культура в адміністративному управлінні закладами вищої освіти Китаю / Г. Кравченко, Д. Лань // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2020**. – Вип. 2. – С. 78–86.

213. **Кулик Н.** На шляху до автономії / Н. Кулик // Освіта України. – Київ, 2021. – 5 квіт. (№ 13). – С. 12–13.

214. **Ящук Т. А.** Особливості маркетингу освітніх послуг закладу вищої освіти / Т. А. Ящук // Наукове видання Державного університету "Житомирська політехніка". Економіка, управління та адміністрування. – Житомир, 2019. – Вип. 4 (90). – С. 100–104.

Фінансово-економічні відносини у сфері вищої освіти, науки, оплата праці, стипендії

215. **Ящук Т. А.** Особливості маркетингу освітніх послуг закладу вищої освіти / Т. А. Ящук // Наукове видання Державного університету "Житомирська політехніка". Економіка, управління та адміністрування. – Житомир, 2019. – Вип. 4 (90). – С. 100–104.

**Список книжкових видань, матеріали з яких уміщено в огляді
(монографії, підручники, навчальні посібники, матеріали
конференцій тощо)**

Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін = Innovative development of higher education: global, european and national dimensions of changes = Инновационное развитие высшего образования: глобальное, европейское и национальное измерения перемен : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. : 23–24 квіт. 2020 р. : до 90-тої річниці каф. педагогіки Сумського держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка. Т. 1 / М-во освіти і науки України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Департамент освіти Сум. облдержадмін. [та ін.] ; [редкол.: А. А. Сбруєва та ін.]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, **2020**. – 278, [1] с.

Professional and pedagogical training of educational specialists : in classical university of Ukraine : multi-authored monogr. / [A. A. Marushkevich et al.] ; ed. by A. A. Marushkevich ; Taras Shevchenko nat. univ. (Kyiv), Fac. of psychology, Dep. of pedagogy. – Beau Bassin : LAP Lambert academic publ., **2019**. – 147 p.

Список видань, матеріали з яких уміщено в огляді

Актуальні питання природничо-математичної освіти. – Суми,
2019. – Вип. 1 (13).

Актуальні проблеми сучасної медицини : вісник Української медичної
стоматологічної академії. – Полтава,
2020. – Т. 20, вип. 4 (72).

Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. –
Київ,
2020.

Економіка. – Вип. 2 (209);

Педагогіка. – Вип. 1 (11);

Соціальна робота. – Вип. 1 (6).

Голос України. – Київ,

2021. – 30 берез. (№ 58); 14 квіт. (№ 70); 15 квіт. (№ 71); 17 квіт.
(№ 73); 24 квіт. (№ 78); 27 квіт. (№ 79).

День (п'ятниця). – Київ,

2021. – 2–3 квіт. (№ 58/59).

Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного
університету. – Умань,

2020. – Вип. 2, ч. 1; Вип. 2, ч. 2; Вип. 3; Вип. 4.

Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія історична. – Кам'янець-По-
дільський,

2019. – Вип. 15.

Наука і освіта. Психологія. Медицина. Педагогіка. – Одеса,

2020. – № 1 (182); № 3 (184).

Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету.

Педагогічні науки. – Бердянськ,

2020. – Вип. 2.

Освіта. – Київ,

2021. – 10–18 лют. (№ 5/6); 3–10 берез. (№ 7/8); 24–31 берез.
(№ 9/10).

Освіта України. – Київ,

2021. – 29 берез. (№ 12); 5 квіт. (№ 13); 12 квіт. (№ 14); 19 квіт.
(№ 15).

Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. –

Чернігів, **2019.** – № 2 (14).

Україна молода. – Київ,

2021. – 16 берез. (№ 25); 24 берез. (№ 29).

Український тиждень. – Київ,

2020. – № 28 (660); № 35 (667); № 36 (668); № 47 (679).

Урядовий кур'єр. – Київ,

2021. – 20 берез. (№ 54); 25 берез. (№ 57); 27 берез. (№ 59);
1 квіт. (№ 62); 2 квіт. (№ 63); 14 квіт. (№ 71); 17 квіт. (№ 74).

Фізико-математична освіта. – Суми,

2020. – Вип. 4 (26).

Юридичний вісник України. – Київ,

2021. – 26 берез.–1 квіт. (№ 12).

